

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Національна школа публічного адміністрування (Канада)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Державний торговельно-економічний Університет (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)
Ужгородський національний університет (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Співка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05 червня 2025 року

ПОЛТАВА

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law
(Ukraine)
National School of Public Administration (Canada)
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Ghent University (Belgium)
Baltic International Academy (Latvia)
The International Research Education & Training Center (Estonia)
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Ukraine)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
State University Of Trade And Economics
Sumy State University (Ukraine)
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)
Uzhhorod National University (Ukraine)
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
(Ukraine)
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors
of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

COLLECTION

III International Scientific and Practical Internet Conference

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»

June 05, 2025

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Poltava

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Онищенко С.В., д.е.н., професор;
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Глебова А.О., к.е.н., доцент;
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;
Гришко В.В., д.е.н., професор;
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СЕКЦІЯ 2

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

(в рамках освітнього модуля Проєкту Жан Моне Ерасмус+ «Забезпечення екологічної,
економічної та інформаційної безпеки: досвід ЄС для України»
(Project 101127395 – EEEISEUEU))

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

364.2:316.42(4)(477)

Онищенко С.В., д.е.н., професор, директор ННІФЕУП
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ ДОБРОБУТУ ЯК ОРІЄНТИР ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИКИ ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

Викорінення бідності в усіх її проявах та вимірах визначено пріоритетним завданням глобального розвитку відповідно до «Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року» [1]. Визнання цієї проблематики на міжнародному рівні зумовило зростання наукового інтересу до пошуку ефективних підходів до подолання бідності. У 2019 році Премію пам'яті Альфреда Нобеля з економічних наук було присуджено трьом науковцям [2] (серед них Естер Дюфло з Франції, професорка з питань боротьби з бідністю та розвитку економік в МТІ, яка стала лише другою жінкою, відзначену цією нагородою з 1969 року, а також наймолодшою лауреаткою за історію премії) за новий підхід до вирішення проблеми глобальної бідності.

В умовах масштабних соціально-економічних викликів, зумовлених повномасштабною військовою агресією російської федерації, проблема бідності в Україні суттєво загострилася. За оцінками міжнародних організацій, кількість осіб, що опинилися за межею бідності, зросла ще на 8 мільйонів. Це посилило потребу в трансформації соціально-економічної політики держави, орієнтованої на забезпечення гідного рівня життя, підтримку вразливих верств населення та підвищення суспільного добробуту.

У сучасних умовах, коли соціальна стабільність і добробут громадян дедалі більше розглядаються як основа стійкого розвитку, європейський підхід до формування політики добробуту набуває особливої актуальності для України. Трансформація національної політики подолання бідності має ґрунтуватися на адаптації європейських стандартів добробуту, що передбачає формування інклюзивного, відкритого і безбар'єрного суспільства.

Подолання бідності є стратегічним пріоритетом глобального порядку денного, який знайшов відображення у ключових європейських документах, що формують сучасну соціально-економічну політику. Європейський Союз, адаптуючи цілі сталого розвитку до власного простору, послідовно інтегрує принципи соціальної справедливості, інклюзивності та добробуту в усі аспекти своєї внутрішньої і зовнішньої політики.

Фундаментом сучасної європейської моделі соціального добробуту виступає Європейський стовп соціальних прав [3], який проголошує 20 основоположних прав, серед яких – право на соціальний захист, рівний доступ до ринку праці, якісну освіту, справедливі умови праці та належний рівень життя. Реалізація цих принципів деталізована у Плані дій з впровадження Європейського стовпа соціальних прав [4], який визначає три стратегічні цілі

до 2030 року: залучення принаймні 78% населення віком 20–64 роки до ринку праці; забезпечення участі щонайменше 60% дорослого населення у навчанні протягом життя; зменшення кількості осіб, які перебувають у бідності або під загрозою соціальної ізоляції, щонайменше на 15 мільйонів. Суттєве значення для трансформації підходів до подолання бідності має Європейська гарантія захисту дітей [5], яка передбачає, зокрема, безперешкодний доступ дітей до якісної освіти, охорони здоров'я, належного житла та харчування. Ця ініціатива є прикладом цільового підходу до запобігання передачі бідності між поколіннями.

У контексті підвищення цифрової та фінансової обізнаності населення важливу роль відіграють Європейська програма розвитку навичок [6] та Цифровий компас 2030 [7], які передбачають формування у громадян ключових компетентностей для життя у цифровому суспільстві, а також цілеспрямовану політику щодо подолання цифрової нерівності. Особливої уваги заслуговує встановлена мета – до 2030 року забезпечити, щоб принаймні 80% дорослого населення ЄС володіло базовими цифровими навичками.

Важливою складовою європейської політики подолання бідності є Рамка фінансової компетентності для дорослих у ЄС [8], яка стала результатом співпраці Європейської комісії та Організації економічного співробітництва та розвитку. Рамка визначає перелік знань, навичок, установок і поведінкових моделей, що необхідні для прийняття обґрунтованих фінансових рішень, підвищення економічної спроможності населення та, як наслідок, — зменшення вразливості до бідності.

Узагальнення положень Стратегії сталого розвитку ЄС до 2030 року та положень Зеленого курсу ЄС дозволяє стверджувати, що сучасна політика добробуту у Європейському Союзі виходить за межі суто соціальної підтримки та передбачає формування комплексної економічної моделі, що забезпечує сталий, інклюзивний і зелений розвиток. При цьому особлива увага приділяється питанням зайнятості, цифрової трансформації та формуванню економіки, що не залишає «осторонь» вразливі групи населення. Особливої уваги заслуговує Європейський план дій щодо соціальної економіки [9], який спрямований на підтримку підприємств соціального спрямування, розвиток економічної участі соціально вразливих верств населення та створення сприятливого середовища для їхньої активної інтеграції у суспільне життя.

У звіті Європейської комісії за 2023 рік «Сталість і добробут у центрі відкритої стратегічної автономії Європи» [10] наголошено, що соціальна стійкість є фундаментальною передумовою стійкого економічного зростання. Європейський Союз визнає, що досягнення добробуту неможливе без зниження рівня бідності, забезпечення доступу до соціальних послуг, створення безбар'єрного середовища та розвитку компетентностей, необхідних у сучасній цифровій економіці. З урахуванням вищезазначеного, комплексна адаптація європейських підходів до забезпечення добробуту з метою трансформації політики подолання бідності в Україні має передбачати:

- орієнтацію на інтегровані програми з подолання бідності, що охоплюють соціальний, освітній, економічний та цифровий компоненти;
- пріоритетність розвитку цифрової та фінансової грамотності як базових елементів економічної самостійності громадян;
- створення безбар'єрного та інклюзивного соціально-економічного середовища, відкритого для всіх верств населення;
- запровадження системи безперервного навчання для підвищення адаптивності населення до сучасних викликів ринку праці.

Застосування європейських стандартів добробуту в українських реаліях може стати дієвим інструментом формування соціально відповідального, фінансово обізнаного, з високим рівнем розвитку цифрових компетентностей суспільства, здатного не лише подолати проблему бідності, а й забезпечити сталий соціально-економічний розвиток України у післявоєнний період.

Список використаних джерел

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
2. Названі лауреати Нобелівської премії з економіки 2019 року. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/10718745-nazvani-laureati-nobelivskoj-premiji-z-ekonomiki-2019-roku.html>
3. European Pillar of Social Rights (2017). URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/european-pillar-social-rights-20-principles_en
4. European Pillar of Social Rights Action Plan (2021). URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/european-pillar-social-rights-building-fairer-and-more-inclusive-european-union/european-pillar-social-rights-action-plan_en
5. EU Strategy on the Rights of the Child and the European Child Guarantee (2021). URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/eu-strategy-rights-child-and-european-child-guarantee_en
6. European Skills Agenda (2020). URL: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/european-skills-agenda_en
7. 2030 Digital Compass the European way for the Digital Decade. URL: <https://eufordigital.eu/uk/library/2030-digital-compass-the-european-way-for-the-digital-decade/>
8. EU/OECD Financial Competence Framework for Adults (2022). URL: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2022-01/220111-financial-competence-framework-adults_en.pdf
9. Social Economy Action Plan. (2021). URL: https://social-economy-gateway.ec.europa.eu/eu-initiatives/seap_en?utm_source=chatgpt.com
10. 2023 Strategic Foresight Report. Sustainability and people's wellbeing at the heart of Europe's Open Strategic Autonomy. URL: https://commission.europa.eu/system/files/2023-07/SFR-23_en.pdf

УДК 001.89:338.2

Варналії З.С., д.е.н., професор
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
(м. Київ, Україна)

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКОЛОГІЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ

Сьогодні головною передумовою дотримання національної безпеки держави наразі є забезпечення військової безпеки країни, зміцнення могутності Збройних Сил України. Сьогодні економіка України трансформується та адаптується до умов війни. В умовах війни, поглиблення глобальних сучасних викликів та загроз посилюється роль і значення подальшого розвитку безпекології [1].

Вкрай важливо розрізнати поняття «безпекознавство» та «безпекологія», які дуже часто ототожнюються. На нашу думку, безпекознавство - це система знань про захищеність об'єкта від внутрішніх та зовнішніх, реальних та потенційних загроз, а безпекологія – це міждисциплінарна наука, яка вивчає сутність, зміст, форми і методи організації та функціонування системного захисту об'єкта безпеки від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Як справедливо зазначають Г. В. Козаченко та Кузьменко О. М., що сучасне безпекознавство є багатовекторним науковим напрямом, у якому останнім часом у науці України з'явився та зміцнився вектор економічної безпеки (знову-таки будь-якого суб'єкта – держави, регіону, підприємства, людини), що пов'язано зі значним ускладненням їхньої діяльності. З накопиченням знань безпекознавство, як й кожний науковий напрям (але істинний), перетворюється на науку – безпекологію [3].